

ALGEMENE VERGADERING

VAN DE

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
DER WETENSCHAPPEN TE HAARLEM

OP 17 MEI 2025

VERSLAG VAN DE ALGEMENE VERGADERING

Opening en mededelingen van de voorzitter

Drs. A.P.H.M. (Linda) Hovius, in 2024 aangetreden als voorzitter, opent haar eerste jaarvergadering als voorzitter van de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen.

De voorzitter heet de 150 aanwezige leden van harte welkom in de aula van het Hodshonhuis bij deze 273e jaarvergadering. Voor het jaardiner van vanavond hebben zich ruim 160 leden aangemeld.

De voorzitter heet in het bijzonder welkom ereleden Louise Gunning-Schepers en Rutger Schimmelpenninck, alsook de aanwezige leden van het bestuur. Zij excuseert bestuursleden Henk de Jong en Paul Nielen die er wegens privéomstandigheden vandaag helaas niet bij kunnen zijn. Ook laat zij niet na te vermelden dat de heer Boreel, trouw bezoeker van de jaarvergadering maar vandaag verhinderd, dit jaar vijftig jaar lid is van de Hollandsche Maatschappij.

De voorzitter kijkt terug op het afgelopen jaar waar weer een groot aantal prijzen is uitgereikt en vele bijeenkomsten hebben plaatsgevonden. Zij licht een aantal recente en komende debatten nader toe:

“Afgelopen weekend vond in het Hodshonhuis een debat plaats over het einde van de Pax Americana. Het idee voor dit debat kwam spontaan op tijdens het walking dinner voor nieuwe leden. Zo werd een aantal van de nieuwe leden meteen betrokken bij een activiteit voor en door leden. Binnen een paar weken was de organisatie rond. We zaten met dit boeiende debat, geleid door Joris Luyendijk, midden in de actualiteit. De hoge opkomst op een zonnige zondagmiddag liet zien dat dit onderwerp velen van u bezighoudt.

Hiernaast hebben we recent ook het eerste transitiedebat gehad, over de materialentransitie. Het tweede staat half juni op de agenda, over de eiwittransitie, en het derde meteen na de zomer, over de energietransitie. Telkens mede-georganiseerd én gemodereerd door een van onze leden. Gegeven de disruptieve tijden waar we in leven en de vele transities waar we als samenleving doorheen moeten en waar de wetenschap een belangrijk rol bij kan spelen, willen we ook komend jaar weer een aantal transitiedebatten agenderen. Als u ideeën hebt over onderwerpen of zich geroepen op de een of andere manier hieraan bij te dragen, meld u dan graag bij het bestuur.

Verder vooruitkijkend, vieren we in 2027 een groots lustrum, ter gelegenheid van het 275-jarig bestaan van de KHMW. Hiervoor is de lustrumcommissie onder leiding van onze wetenschappelijk secretaris Wim Drees op dit moment al druk bezig allerlei activiteiten te plannen. Het lustrumjaar loopt van mei 2026 tot en met mei 2027. De jaarvergadering 2027 wordt gehouden op zaterdag 22 mei, met het jaardiner in de St. Bavokerk, omdat we die avond een groot aantal leden verwachten en we nu in het Hodshonhuis al een beetje aan het maximum zitten van het aantal dat we kunnen placeren. U mag 22 mei 2027 dus vast in uw agenda noteren!

Voordat we zo meteen de formele vergadering ingaan, zullen wij nu eerste onze leden herdenken die ons het afgelopen jaar ontvallen zijn.”

Herdenkingen

Op 29 april 2024, de dag na zijn 80e verjaardag, overleed prof. dr. P. (Pieter) Baas, wetenschappelijk lid sinds 1994.

Pieter Baas werd op 28 april 1944 in Wieringermeer geboren en studeerde biologie in Leiden. Daar en op het Jodrell Laboratory van de Royal Botanic Gardens in Kew specialiseerde hij zich in systematische en ecologische houtanatomie. In 1969 kreeg hij een baan bij het Rijksherbarium. In 1975 promoveerde hij cum laude op een vergelijkende studie naar onbekende boomsoorten uit het Indo-Pacifisch gebied. Uit zijn onderzoek bleek dat houtstructuren belangrijke voorspellers zijn van de klimaatomstandigheden waarin soorten gedijen. Eveneens in 1975 werd Baas secretaris van de International Association of Wood Anatomists (IAWA). Hij organiseerde namens de IAWA over de hele wereld tientallen congressen en symposia, en maakte van IAWA Bulletin een toonaangevend wetenschappelijk tijdschrift. In 1988 werd hij hoogleraar systematische planten-anatomie in Leiden en in 1991 directeur van het Rijksherbarium. Onder zijn leiding kwam in 1999 het Nationaal Herbarium Nederland tot stand, een samenwerkingsverband van de herbaria van de universiteiten van Leiden, Utrecht en Wageningen. Baas zou zelf tot 2005 aan het hoofd staan van dit instituut. In 2003 ontving hij de erepenning van de Linnean Society of London, en in 2005 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Hij kreeg erelidmaatschappen van de IAWA en de Indian Association of Plant Taxonomists, en twee fossiele plantengenera zijn naar hem vernoemd. In zijn vrije tijd was Baas actief als koorzanger, onder meer bij het Residentie Bachkoor en het Leiderdorps Kamerkoor. Voor de KHMW was hij meerdere keren actief als jurylid, onder meer van de KHMW Langerhuizen Bate.

Op 25 mei 2024 overleed prof. dr. P.W.M. (Pieter) de Meijer, wetenschappelijk lid sinds 1987.

Pieter de Meijer werd op 22 oktober 1932 geboren in Den Haag. Hij studeerde geschiedenis in Leiden, waar hij in 1957 zijn doctoraal-examen behaalde met bijvakken in staatsrecht en Italiaanse letterkunde. In 1969 promoveerde hij op een proefschrift over de Italiaanse schrijver Giovanni Verga. Vanaf 1967 was De Meijer als lector Italiaanse letterkunde verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. In 1975 werd hij bevorderd tot hoogleraar Italiaanse taal- en letterkunde. Later werd zijn leeropdracht uitgebreid met Italiaanse cultuur, een uitbreiding die hem op het lijf geschreven was. De Meijers werk kenmerkte zich namelijk door een interdisciplinaire benadering, waarbij hij literatuurwetenschap verbond met filosofie, semiotiek en cultuurkritiek. Van 1994 tot 1997 was De Meijer tevens rector magnificus van de UvA. Na zijn rectoraat bleef hij zich als lid van de Raad van Toezicht inzetten voor de kwaliteit van onderwijs en onderzoek aan de UvA. Voor de Hollandsche Maatschappij trad hij op als jurylid voor de Prins Bernard Fonds Prijs 1990.

Op 28 juni 2024 overleed prof. dr. R.B. (Rudy) Andeweg, wetenschappelijk lid sinds 2007.

Rudy Andeweg werd op 28 februari 1952 in Leiden geboren. Hij studeerde Juridisch-Politieke Wetenschap in Leiden, gevolgd door een master in Political Science aan de University of Michigan. Hij promoveerde in 1982 op *Dutch Voters Adrift: On explanations of electoral change (1963–1977)*, een onderzoek naar verkiezingen en kiesgedrag. Andeweg begon zijn academische loopbaan als universitair docent in Leiden en werd er in 1988 hoogleraar Empirische Politicologie, een functie die hij tot zijn emeritaat in 2018 bekleedde. Tussen 1996 en 1998 was hij decaan van de faculteit der sociale wetenschappen. Bij zijn emeritaat als hoogleraar in 2018 werd hij benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Andeweg bekleedde verschillende functies binnen én buiten de academische wereld, bijvoorbeeld als redactielid van wetenschappelijke tijdschriften, voorzitter van het European Consortium of Political Research en de Nederlandse Kring voor Wetenschap der Politiek, vicevoorzitter van het Leids Universiteits Fonds en het gebiedsbestuur Maatschappij- en Gedragwetenschappen van NWO, en lid van de commissie voor Rechten en Openbaar Bestuur, de wetenschapscommissie van het NIAS en de Sociaal-Wetenschappelijke Raad van de KNAW. In 2017 werd hij vicevoorzitter van de Kiesraad. Ook was Andeweg actief binnen de PvdA. De commissie-Andeweg, die de partij adviseerde over bestuurlijke vernieuwing, werd zelfs naar hem vernoemd.

Binnen de Hollandsche Maatschappij was Andeweg eveneens zeer actief. Zijn bijdragen kwamen na zijn emeritaat nog in een stroomversnelling. Tot kort voor zijn overlijden diende hij als zeer gewaardeerde secretaris voor de geestes- en maatschappijwetenschappen, secretaris van het Jan Brouwer Fonds en voorzitter van de adviescommissie benoemingen alfa/gamma-leden. In 2019 hield hij de Haarlemse Voordracht ‘De Staten-Generaal vertegenwoordigen het gehele Nederlandse Volk’, over de vaak besproken kloof tussen de politieke elite en het gewone volk. Hij toonde met cijfers gebaseerd op empirisch onderzoek aan dat er weliswaar een kloof bestaat doordat mannen en hoogopgeleiden oververtegenwoordigd zijn in de Tweede Kamer. Maar als we kijken naar de opvattingen is de congruentie tussen Kamerleden en bevolking goed. Wie van u erbij was, zal zich deze lezing waarschijnlijk nog goed kunnen herinneren. Andeweg heeft ook de aanzet gegeven tot de statutenwijziging uit 2023, waardoor directeurs voortaan maatschappelijke leden werden genoemd en wetenschappelijke leden stemrecht kregen. Ook heeft hij mede vorm gegeven aan de leerstoel Maatschappelijk Vertrouwen aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Op 18 juli 2024 overleed prof. dr. ir. L.C. (Vinus) Zachariasse, wetenschappelijk lid sinds 2001.

Vinus Zachariasse werd geboren op 19 januari 1942 in Biggekerke, Zeeland. Hij promoveerde cum laude op baanbrekend onderzoek naar inkomensverschillen tussen boerenbedrijven in een nieuw ontgonnen poldergebied. Door de uniforme omstandigheden vormde dit onderzoek een uniek natuurlijk experiment. De uitkomsten analyseerde hij met de toen innovatieve methode van factoranalyse.

Zachariasse was jarenlang verbonden aan het Landbouw Economisch Instituut in Wageningen, waar hij in 1990 directeur werd. Onder zijn leiding verbreedde het instituut zijn onderzoeksfocus met thema's als informatietechnologie, consumentengedrag en de

voedselketen. Binnen de European Association of Agricultural Economists (EAAE) vervulde hij tussen 1984 en 1999 diverse bestuursfuncties, onder meer als penningmeester en secretaris-generaal. Na zijn bestuursperiode richtte hij AERIAS op, een netwerk van directeuren van landbouw-economische onderzoeksinstituten. Voor zijn verdiensten ontving hij de EAAE-Fellowship, de Theodor-Brinkmann-Preis van de Universiteit van Bonn en een koninklijke onderscheiding: hij werd benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Hij was een geregelde bezoeker van de bijeenkomsten van de KHMW.

Op 2 augustus 2024 overleed prof. dr. K. (Koen) Verhoeff, wetenschappelijk lid sinds 1979.

Koen Verhoeff werd op 10 augustus 1931 in Apeldoorn geboren. Hij studeerde biologie in Utrecht, waar hij in 1960 ook promoveerde. In 1967 werd hij hoofd van de mycologisch-bacteriologische afdeling bij het Instituut voor Plantkundig Onderzoek te Wageningen, en in 1970 buitengewoon hoogleraar Fytopathologie aan de Gemeentelijke Universiteit Amsterdam. In 1987 werd hem op eigen verzoek eervol ontslag verleend. Dat jaar begon hij als directeur wetenschap en technologie bij het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Daarnaast keerde hij als onbezoldigd gewoon hoogleraar toegepaste biologie terug naar zijn Utrechtse alma mater. De heer Verhoeff was Officier in de Orde van Oranje-Nassau en Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Ook is hij onderscheiden met een Erepenning van de stad Wageningen. Koen Verhoeff kwam in het verleden regelmatig naar bijeenkomsten van de KHMW. Bij zijn overlijden was hij in anciënniteit een van de oudste leden.

Op 18 augustus 2024 overleed jhr. ir. W. (Willem) Laman Trip, maatschappelijk lid sinds 1986.

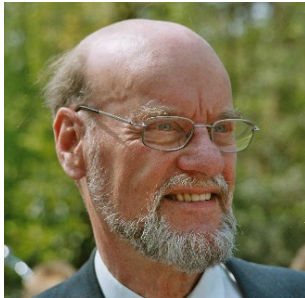
Willem Laman Trip werd op 20 mei 1932 in Hilversum geboren en groeide op in Eindhoven, waar zijn vader bij Philips werkte. Na zijn studie werktuigbouwkunde in Delft volgde een veelzijdige loopbaan, met functies bij onder meer Stork Werkspoor, McKinsey en het vervoersbedrijf GTW. Daarnaast was hij voorzitter van de werkgeversvereniging NOB Wegtransport Nederland. Met zijn gezin woonde hij op een fraaie boerderij in Zelhem, waar hij zich jarenlang inzette als voorzitter van de Achterhoekse Paardendagen. Sportief, betrokken en sociaal als hij was, genoot hij van het contact met anderen. Het stemde hem met trots dat ook zijn zuster, Nicoline van den Broek-Laman Trip, en zijn broer, Diederik Laman Trip, lid zijn van de Hollandsche Maatschappij.

Op 2 december 2024 overleed prof. dr. ir. J.E. (Jan) Parlevliet, wetenschappelijk lid sinds 1986.

Jan Parlevliet werd op 15 mei 1932 in Den Haag geboren. Na zijn overlijden op 92-jarige leeftijd prees de Haagse atletiekvereniging hem als een 'icoon' van de club. Tussen 1955 en 1962 gold Jan Parlevliet in Nederland namelijk als de absolute koning op de 400 meter horden. Hij werd zes keer nationaal kampioen en wist in die tijd drie tiende seconde van het Nederlands record af te halen.

Vanwege zijn prestaties is hij benoemd als erelid van Vlug & Lenig (voorloper van Haag Atletiek) en ontving hij het erekruis van de Atletiekunie. Na zijn sportcarrière stortte Parlevliet zich op zijn andere passie: de wetenschap. Hij werd hoogleraar Plantenveredeling aan de Landbouwuniversiteit Wageningen. Hij verrichtte onderzoek naar ziekteresistentie in landbouwgewassen, publiceerde vele wetenschappelijke artikelen op dit gebied en was betrokken bij internationale projecten, onder andere in Ethiopië en op de Filipijnen. Voor de Hollandsche Maatschappij was hij lid van de jury voor de Koninklijke Shell Prijs 1991.

Op 3 december 2024 overleed prof. dr. J.M.J. (Hans) van Leeuwen, wetenschappelijk lid sinds 1988.

Hans van Leeuwen werd op 5 augustus 1932 in Heerhugowaard geboren. Hij promoveerde in 1962 aan de Universiteit van Amsterdam. Na aanstellingen in Nijmegen en de Verenigde Staten werd hij in 1969 benoemd tot hoogleraar natuurkunde aan de Technische Universiteit Delft. In 1986 trad hij in dienst bij het Instituut-Lorentz voor Theoretische Fysica aan de Universiteit Leiden. In Leiden zou hij een belangrijke rol spelen bij de oprichting van het Leids Instituut voor Theoretische Fysica. Hans van Leeuwen was uitermate toegankelijk voor jonge onderzoekers. Een hele generatie statistisch fysici werd door hem beïnvloed en gestimuleerd. Ook na zijn emeritaat bleef hij actief: zijn laatste manuscript leverde hij twee maanden voor zijn overlijden in bij de uitgever. Als lid van de KHMW nam Van Leeuwen in 2014 deel aan de reis naar Genève. Hij zat in de jury van de AkzoNobel Science Award 2000 en de Koninklijke Shell Prijs 1993.

Op 30 december 2024 overleed ir. K. (Karel) Vuursteen, maatschappelijk lid sinds 1993.

Karel Vuursteen werd op 25 juli 1941 in Arnhem geboren. Hij studeerde ontwikkelingseconomie aan de landbouwuniversiteit in Wageningen, maar koos daarna voor het bedrijfsleven. Hij werkte vanaf 1968 tot 1991 bij Philips, waar hij verschillende managementfuncties bekleedde in Nederland, Noorwegen, Zweden, Oostenrijk, Duitsland en de VS. Van 1990 tot 1991 was hij president en CEO van Philips Lighting in Noord-Amerika. Na deze carrière bij Philips trad hij in 1991 toe tot de Raad van Bestuur van Heineken. In 1993 werd hij algemeen directeur van het bedrijf. Als relatieve buitenstaander introduceerde hij er een performancecultuur: er moest niet alleen bier worden verkocht, maar ook geld worden verdiend. In 2001 werd hij verkozen tot Topman van het Jaar. Onder Vuursteens leiding kwam de buitenlandse expansie van het bedrijf tot stand. Na zijn vertrek als CEO in 2002 bekleedde Vuursteen een groot aantal commissariaten, onder meer bij Heineken Holding, Ahold, ING, Randstad en AkzoNobel. Daarnaast was Vuursteen voorzitter van de Stichting Het Concertgebouw Fonds en vicevoorzitter van de raad van toezicht van de Nyenrode Business Universiteit. Hij was zeer actief als fondsenwerver voor het Concertgebouw en het Grachtenfestival. Hij was Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau, en kreeg een Gouden Medaille van Verdienste van Het Concertgebouw en een Große Silberne Ehrenzeichen Republik Österreich. In de laatste jaren van zijn leven liet zijn lichaam hem steeds vaker in de steek. In december 2023 heeft hij zijn lidmaatschap van de Hollandsche Maatschappij om gezondheidsredenen beëindigd.

Op 31 december 2024 overleed mr. E.M.A. (Elizabeth) Schmitz, maatschappelijk lid van 1987 tot 1998.

Elizabeth Schmitz werd op 20 mei 1938 geboren in Rotterdam. Ze groeide op in een katholiek middenstandsgezin, als enig meisje tussen vier broers. Als meisje kreeg ze niet direct de kans om te gaan studeren. Na haar middelbare school werkte ze een jaar als au pair in Engeland en behaalde daar een lager Cambridge-certificaat. Terug in Nederland werkte ze onder meer bij een scheepvaartbedrijf en de Stichting Samenwerkende Kerk- en Onderwijssecretariaten in Rotterdam. Vanaf 1958 tot 1974 was ze werkzaam in het onderwijsveld in Rotterdam. Tegelijkertijd studeerde zij 's avonds en in de weekenden bestuursrecht en politicologie aan de Erasmus Universiteit. Zo haalde zij uiteindelijk haar meestertitel in de rechten. Ze was enige jaren lid van D'66 en zat twee jaar voor die partij in de Rotterdamse gemeenteraad. In 1974 stapte ze over naar de PvdA, waarvoor ze acht jaar lang wethouder van sociale zaken was. In 1985 werd ze geïnstalleerd als eerste (en voorsnog enige) vrouwelijke burgemeester van Haarlem. In haar Haarlemse jaren was ze vicevoorzitter van Pax Christi. In 1994 werd ze staatssecretaris van Justitie in het eerste kabinet-Kok. Als zodanig werd ze verantwoordelijk voor de lastige portefeuille asielbeleid, en regelde ze het geregistreerd partnerschap. In 1998 nam Schmitz afscheid van de politiek. Daarna werkte ze als rechter-plaatsvervanger, eerst bij de rechtbank in Zwolle en daarna in Zutphen. Daarnaast was ze van 1999 tot 2009 voorzitter van het Afrika Studie Centrum aan de Universiteit Leiden. In 2000 werd ze Ombudsman Zorgverzekeringen bij de Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen, een functie die zij tot 2010 vervulde. Toen Schmitz in 1987 lid werd van de Nederlandsche Maatschappij, was ze de eerste vrouwelijke directeur. Ze beëindigde haar lidmaatschap in 1998. Ze overleed op oudejaarsdag 2024, op 86-jarige leeftijd. Na haar dood prees de huidige burgemeester van Haarlem, Jos Wienen, haar als 'een rolmodel voor veel Haarlemse vrouwen en meiden'.

Op 4 januari 2025 overleed R.C. (Coen) Kolff, maatschappelijk lid sinds 1988.

Coen Kolff werd op 30 juli 1935 geboren in Wassenaar. Hij gebruikte als algemeen secretaris van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel enkele jaren een kantooruimte boven het secretariaat van de KHMW, op de tweede verdieping van het Hodshonhuis. De Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel, sinds 2009 kortweg 'De Maatschappij', is de oudste organisatie in Nederland op economisch gebied. De maatschappij werd in 1777 opgericht als Oeconomische Tak van de Nederlandsche Maatschappij van Wetenschappen, en is in 1797 verzelfstandigd. Tevens was Coen Kolff enige tijd honorair consul van Frankrijk in Nederland. Coen Kolff was Ridder in de orde van Oranje-Nassau en Officier de l'Ordre National du Mérite. In 2019 moest hij vanwege zijn hoge leeftijd zijn lidmaatschap van de KHMW opzeggen. In het verleden was hij echter een geregeld bezoeker van onze bijeenkomsten.

Op 11 januari 2025 overleed mr. R.J. (Rein Jan) Hoekstra, maatschappelijk lid sinds 1992.

Rein Jan Hoekstra werd op 25 november 1941 geboren in het Friese Dokkum, als negende van tien kinderen van een gereformeerd onderwijzersgezin. Na het gymnasium in Stadskanaal studeerde hij rechten aan de Rijksuniversiteit Groningen. Op zijn 24e verliet hij het Hoge Noorden om advocaat te worden in Rotterdam. In 1970 koos hij voor het openbaar bestuur, maar altijd in een rol op de achtergrond.

De eerste vijf jaar werkte hij op de afdeling Grondwetszaken van het ministerie van Binnenlandse Zaken. In 1975 trad hij als raadadviseur in dienst van het ministerie van Algemene Zaken, waar hij het in 1986 tot secretaris-generaal zou brengen. Als topambtenaar maakte hij drie premiers mee: Den Uyl, Van Agt en Lubbers. ‘Mijn eigen sfinx’, noemde Ruud Lubbers hem. In een herdenkingsartikel schrijft Lubbers’ voormalige spindoctor Jan Schinkelshoek: ‘[Hoekstra] was steeds bedachtzaam en vooral ook verstandig – en voorzichtig. Dat Lubbers als jong, ambitieus minister-president niet in zeven sloten tegelijk liep, was niet in de laatste plaats Hoekstra’s invloed.’ Als ambtenaar op Binnenlandse Zaken was Hoekstra al betrokken bij het werk van de Staatscommissie-Cals/Donner en later leidde hij zelf de door minister voor bestuurlijke vernieuwing Pechtold ingestelde Nationale Conventie, die overigens geen grote veranderingen teweeg zou brengen. Hoekstra bekleedde tal van bestuursfuncties, onder meer als voorzitter van het bestuur van het Wetenschappelijk Instituut van het CDA en van de Vereniging van Verzelfstandigde Rijksmusea. Van 1991 tot 1994 was Hoekstra tevens coördinator van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. In 1994 werd hij lid van de Raad van State, wat hij tot zijn 70ste bleef. Je kon Hoekstra ‘om een boodschap sturen’, schrijft Schinkelshoek, en daardoor kon hij met name in die laatste jaren uitgroeien tot ‘klusjesman-van-staat’. Hij was een van de adviseurs die prinses Máxima liet kennismaken met het Nederlandse staatsrecht. In 2003 werd Hoekstra door koningin Beatrix benoemd tot informateur, en in 2006 tot verkenners. Zijn naam werd verbonden aan commissies en rapporten die betrekking hadden op destijds soms geruchtmakende zaken, zoals de beveiliging van Pim Fortuyn, de ondergang van woningcorporatie Vestia, de nationalisatie van de SNS-bank en het falende justitiële opsporingsapparaat na de moord op oud-minister Els Borst. Hoekstra was in het verleden een geregeld bezoeker van de bijeenkomsten van de KHMW.

Bron:

https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vmk1jbr2mzem/nieuws/stille_kracht_aan_het_binnenhof_bij_het?colctx=vhxgpc5fb7yk

Op 3 april 2025 overleed F. (Nando) van Ketwich Verschuur, maatschappelijk lid sinds 1987.

Hij begon zijn carrière als koopvaardijofficier, vooral richting Azië en Afrika. Na deze woelige jaren was hij wereldwijd werkzaam in commerciële en leidinggevende functies bij onder andere Akzo-Nobel, Sogerem (Péchiney) en Joh. Enschedé. In 1992 richtte hij KVConnections BV op, waarmee hij projecten op het gebied van veiligheidstechnologie, duurzame energie en watermanagement ontwikkelde in China en andere landen van Oost-Azië. Hij was

medeoprichter van een van de eerste Nederlandse start-ups in China gericht op wetenschap en technologie. Van Ketwich Verschuur is actief als adviseur en verbinder in internationale netwerken, met focus op duurzaamheid, interculturele samenwerking en kennisdeling, onder

meer door de organisatie Humanity in Action. In 2010 nam hij deel aan de briefwisseling ‘Onze Tijd’, een project van de KHMW in samenwerking met de Nationale Denktank. Van Ketwich Verschuur was lid van Sociëteit De Witte, waar hij voorzitter en medeoprichter van de Azië Tafel was.

“We gedenken alle overledenen in dankbaarheid voor wat zij voor ons, voor de samenleving en voor de Hollandsche Maatschappij betekend hebben.”

Er is een kort moment van stilte.

De voorzitter gaat vervolgens over tot het formele deel van de vergadering.

Notulen ledenvergadering 19 februari 2025

De voorzitter vraagt om goedkeuring van de notulen van de online ledenvergadering op 19 februari 2025.

De notulen worden goedgekeurd.

Prijzen

Voorafgaand aan de vergadering kregen leden een overzicht toegestuurd van de sinds de vorige jaarvergadering toegekende prijzen.

Verslag van de secretarissen

*De voorzitter geeft het woord aan **prof. dr. W.B. (Wim) Drees, secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen** en aan **prof. dr. A.P. (Ad) IJzerman, secretaris natuur- en medische wetenschappen** die verslag doen van prijzen en activiteiten.*

De heer Drees spreekt als eerste:

“Mevrouw de voorzitter, dames en heren,

Als vereniging zijn we er niet voor onszelf. Ik citeer: “De Maatschappij heeft ten doel de wetenschappen te bevorderen en een brug te slaan tussen wetenschap en samenleving.” Een dag als vandaag is meer gericht is op onderlinge ontmoeting, een leerzaam en interessant verhaal, en, om het met O.B. Bommel te zeggen, ‘een eenvoudig doch voedzaam maal’, maar ons doel is dienstverlenend.

Wat betreft ‘het bevorderen van de wetenschappen’ zijn er de vele prijzen waarmee we wetenschappelijke kwaliteit onderstrepen.

Ook in 2024 reikten we voor de geestes- en maatschappijwetenschappen tien KHMW Jan Brouwer Scriptieprijs uit. Daarnaast waren er de scriptieprijsen ‘Responsible internet’, waarin verschillende invalshoeken samen komen, de technische, de juridische en bestuurlijke, én de culturele.

Daarnaast zijn er de proefschriftprijzen. De Johannes Cornelis Ruigrok Prijs 2024 was voor Mara Păun voor een proefschrift over de regulering van technologie. De Keetje Hodshon Prijs was voor Yara Al Salman, die analyseerde hoe collectief eigendom samen kan gaan met

normatieve ideeën over individuele autonomie. De KHMW Van der Knaap Proefschriftprijs voor sociale geografie en regionale economie was voor Felix Pot, over de beleving van de bereikbaarheid van voorzieningen in landelijke gebieden. De KHMW Proefschriftprijs Interdisciplinariteit ging naar Janna de Boer over taalgebruik als ‘biomarker’ bij de diagnose van schizofrene stoornissen. De KHMW Dirk Jacob Veegens Prijs was voor een boek van David de Boer over de invloed van de vroegmoderne pers op de hulpverlening aan vluchtelingen, een thema dat ook in onze tijd van belang is.

Nieuw was in 2024 de KHMW Van der Aa Oeuvreprijs. Paul van Lange, hoogleraar sociale psychologie, werd bekroond voor zijn innovatief en voor beleid relevant onderzoek naar menselijk sociaal gedrag, bijvoorbeeld de positieve invloed van roddel.

Prijzen zetten werk dat al verricht is in het zonnetje. In 2024 was er een nieuw initiatief voor nog te verrichten onderzoek, de Mercator Sapiens Stimulus. De naam grijpt terug op de rede Mercator Sapiens, ‘de wijze koopman’, die in 1632 gehouden is door Caspar Barleaus bij de opening van het Athenaeum Illustre in Amsterdam. De stimulus van één miljoen euro is bestemd voor een ‘mid-career’ wetenschapper. We kregen meer dan honderd nominaties, uit alle wetenschapsgebieden. De stimulus werd toegekend aan Mariska Kret, hoogleraar vergelijkende psychologie, in het spoor van Frans de Waal actief gericht op de vergelijking van mensen en andere apen. Besloten is de stimulus afwisselend toe te kennen voor bèta-medisch onderzoek, dit jaar, en, volgend jaar, voor geestes- en maatschappijwetenschappelijk onderzoek. Deze stimulus is mogelijk gemaakt door de Hartwig Foundation.

De KHMW Brouwer Vertrouwensprijs van 100.000 euro is ook te beschouwen als een stimulus, maar dan voor een maatschappelijk initiatief dat in de samenleving onderling vertrouwen bevordert. In 2024 ging deze naar een organisatie die nu Spaarkracht heet, die mensen bij elkaar brengt in kringen om te sparen, maar zo ook hun zelfvertrouwen en sociale netwerken versterkt.

Verder waren er ook interessante bijeenkomsten. Ik wil er twee noemen, beide voor iedere geïnteresseerde. Samen met Teylers Museum organiseerden wij de Spaarnelezing, over ‘Fascinatie en angst voor de ander’. De socioloog Jan Willem Duyvendak sprak over het toenemende onvermogen om verschillen te verdragen. De hiervoor genoemde psychologe Mariska Kret sprak over emotie en ratio, de evolutionaire drijfveren van sociaal gedrag.

Op initiatief van enkele leden was er ook een middag rond het boek van Anjet Daanje, ‘Het lied van ooievaar en dromedaris’, met bijdragen van wetenschappers en schrijvers. Zo’n 130 geïnteresseerden kwamen hiervoor naar het Hodshonhuis.

Over al deze zaken en meer is te lezen in het Jaarverslag 2024, dat u deze week is toegezonden. Het is allemaal mogelijk dankzij u, wetenschappers en maatschappelijke leden die bereid zijn om als jurylid of voorzitter zich in te spannen of op andere wijze zich inzetten. Mijn hartelijke dank.”

De heer IJzerman neemt vervolgens het woord:

“Mevrouw de voorzitter, dames en heren,

Onze Maatschappij is oud. Geheel in lijn daarmee: die beroemde foto in de hal, met prof Lorentz, wetenschappelijk secretaris en Nobelprijswinnaar, omgeven door andere Nobelprijswinnaars, is dit jaar precies honderd jaar oud. Oud, maar oubollig is onze Maatschappij zeker niet. Het afgelopen jaar bruste weer van de activiteiten. Ik meld u graag enkele bijzondere momenten.

Allereerst aandacht voor één van de museumbezoeken die de KHMW voor haar leden en partners in 2024 organiseerde, namelijk de tentoonstelling “De roep van de o’o” in het Allard Pierson te Amsterdam. Dat o’o verwijst naar de geluidsopname van het laatste, inmiddels uitgestorven mannetje van deze Hawaïaanse vogelsoort. De curator van de tentoonstelling, oud-conservator Hans Mulder, lichtte het thema – het verdwijnen van biodiversiteit – toe, waarna KHMW-lid prof. Herbert Prins een meer relativerend betoog hield, waarin hij het uitsterven van een dier haast noodzakelijk zag als de functie ervan ophield te bestaan, en ons opriep te genieten van wat er nog wel is. In de laatste ruimte van de tentoonstelling werd aan kinderen de gelegenheid geboden om op een post-it velletje een hoopvolle gedachte aan ons toe te vertrouwen. Eentje viel mij in het bijzonder op. Het luidde: “Ik hoop dat de mensheid uitsterft, behalve natuurvolkeren”.

Uiteraard werden er in 2024 weer vele, vele prijzen uitgereikt.

Vandaag belicht ik de Boerhaave Biografieprijs, die we eens in de drie jaar in samenwerking met Rijksmuseum Boerhaave uitreiken. Deze prijs gaat naar de meest aansprekende biografie over een wetenschapper, ditmaal Christiaan Snouck Hurgronje, een wel heel karakteristieke en ondernemende Leids hoogleraar uit de negentiende eeuw. Hij had zo’n voorliefde voor arabistiek en islam, dat hij moslim werd om Mekka te kunnen bezoeken en fotograferen. In Nederlands-Indië trouwde hij nogmaals en inmiddels is er een heuse Indonesische tak van Snouck Hurgronjes, naast de zeer actieve Nederlandse tak. Een kleine twintig van die Nederlandse nazaten waren aanwezig bij de prijsuitreiking, en één van hen vertelde over het overgeleverde familieleven. Winnend biograaf prof. Wim van den Doel voegde in zijn dankwoord nog veel toe, zodat bleek hoe opvallend actueel de wereldgeschiedenis van destijds vandaag de dag nog is. Het imperialisme, de koloniale worstelingen, de opkomst van Arabische mogendheden: het kwam allemaal aan bod, en gaf de aanwezigen heel veel stof tot nadenken. Reflectie: ook zo’n woord dat de KHMW karakteriseert.

Graag besteed ik tot slot aandacht aan de twee debatten die de KHMW organiseerde. In februari 2024 was het thema “water”, waarin werd stilgestaan bij de bedreigingen die ons lage landje al eeuwenlang in de greep houden. Te veel, maar ook te weinig water. Prof. Maarten Kleinhans definieerde Nederland prozaïsch als een land van water, zand, modder en dode planten. De dijken zijn nu op orde, maar veel meer water kan Nederland niet verstouwen. Hans de Groene, directeur van de vereniging van waterbedrijven in Nederland, schetste de toenemende moeite die Nederland zich moet getroosten om voldoende schoon drinkwater uit de grond te halen. Door weersextremen zoals grote droogte is dat niet vanzelfsprekend meer. Inge Bryan, bestuurslid en moderator die middag, vatte het bondig samen: “Heel Holland zakt.”

In de herfst een heel ander debat of, beter gezegd, verkenning, over kunst en AI. Niet alleen AI-zorgen tijdens deze gedachtewisseling maar ook optimisme over de verrassende mogelijkheden. Taco Dibbits, directeur van het Rijksmuseum, vertelde hoe “generative AI” het missende linker gedeelte van de Nachtwacht, ooit simpelweg afgesneden om het pas te maken, wist te reconstrueren. Opmerkelijk was dat de compositie van het zo ontstane volledige schilderij nog overtuigender leek. Medepanellid José van Dijk had Joost Bolten, een AI kunstenaar, uitgenodigd om uit te leggen hoe hij te werk gaat, namelijk als een “prompteur” die de juiste keuzes moet maken in interactie met het algoritme. Tot slot stelde Natali Helberger fundamentele vragen over het gebruik van AI in de kunst. Wie kan zich nog kunstenaar noemen, hoe zit het met het auteursrecht van het gebruikte materiaal?

Op al zulke momenten, en nu sluit ik af, realiseer ik me dat de KHMW ertoe doet, en dat we dat vandaag weer met zijn allen vieren.”

De voorzitter bedankt de wetenschappelijk secretarissen voor hun grote en niet aflatende inzet voor de Hollandsche Maatschappij.

De voorzitter merkt vervolgens op dat de goede lezer in de stukken heeft kunnen zien dat de heer IJzerman vandaag tien jaar geleden is benoemd als wetenschappelijk secretaris, in mei 2015. En daar wil zij graag even bij stil staan, met een zeer welverdiend cadeau, uit 2015, iets waar de heer IJzerman met zijn echtgenote en veel goede vrienden van kan genieten, een Grand Cru Bordeaux magnum!

*We gaan over tot het jaarverslag en de jaarrekening. Mevrouw Hovius geeft het woord aan **de penningmeester, D.F. (Didier) Maclaine Pont MBA.***

Toelichting op de jaarrekening

De penningmeester geeft een mondelinge toelichting op de jaarrekening, die in verkorte vorm is opgenomen in het jaarverslag. De volledige jaarrekening is ter inzage beschikbaar op het secretariaat.

“Dank u wel voorzitter, goedemiddag dames en heren,

Dit is mijn eerste jaar van mijn penningmeesterschap en die tijd heb ik gebruikt om onze organisatie te leren kennen. Ik ben met ongelooflijk veel plezier bijna wekelijks naar Haarlem gereisd en heb zo kunnen kijken wat er allemaal op het secretariaat gedaan wordt. En ik kan u één ding verzekeren, er wordt keihard gewerkt, met zeer geëngageerde mensen en daar ben ik heel trots op. Saskia, complimenten aan jou en aan jouw team.

Deze week hebt u als het goed is een envelop ontvangen met het jaarverslag. Ik kan me zo voorstellen dat u – ik moet nu even spieken – aan bladzijde 98 tot en met 101 nog niet bent toegekomen, maar daar ga ik het vandaag over hebben, namelijk over de jaarrekening. Ik wilde met u kort stilstaan bij de balans en de staat van baten en lasten, en u daarna wat informatie geven over de ontwikkelingen na de balansdatum.

Om te beginnen met de balans: zoals u kunt zien is het balanstotaal gestegen van 21 miljoen naar 29 miljoen euro. Waar komt deze voor een organisatie als de onze zeer aanzienlijke stijging vandaan? Ten eerste is er sprake van een grote koersstijging, van rond de 2,5 miljoen euro, van de aandelen en obligaties waarin we hebben belegd. Ten tweede hebben we een storting van een half miljoen euro ontvangen van de Treub Maatschappij, die zich bij de KHMW heeft aangesloten. Ik ben buitengewoon verheugd te zien dat mensen bij ons aankloppen om te vragen of we gezamenlijk bepaalde activiteiten willen oppakken. De Treub Maatschappij, waar ik samen met Ad IJzerman de gesprekken mee voerde, is daar een goed voorbeeld van. Ten derde hebben we een storting ontvangen van Ingrid Hoffmann Brouwer, van vijf miljoen euro. We voelen ons zeer bevoorrecht dat ze dit geld aan ons heeft toevertrouwd en we zullen zorgen dat het op een goede manier wordt uitgegeven. Ten slotte is er een technisch punt: Het bedrag van één miljoen euro dat we ontvingen voor de Mercator Sapiens Stimulus hadden we eind 2024 nog niet uitgegeven en stond dus nog op de balans. Dit alles bij elkaar verklaart het verschil tussen de 21 en de 29 miljoen euro.

Dan wil ik nu kort stilstaan bij de staat van baten en lasten. In een bedrijf zou je dat de winst- en verliesrekening noemen. Er was – inclusief de Mercator Sapiens Stimulus van één miljoen euro – voor prijzen 1,6 miljoen euro beschikbaar. Dit is een beperkte stijging. Wat u verder

kan zien is dat de salarissen zijn gestegen met 100.000 euro. Dat komt over als aanzienlijk, maar de verklaring daarvoor is dat het secretariaat groeit. Sinds enige tijd hebben we een communicatiemedewerker, Ingrid, waar we ongelooflijk blij mee zijn. Ik ben er trots op hoe zij het proces rondom het jaarverslag heeft opgepakt. Ingrid, mijn complimenten!

En dan resteert het negatieve saldo van 711.000 euro dit jaar versus 540.000 euro het afgelopen jaar. Dit zou je bij een bedrijf een verlies noemen. Dit verlies is echter totaal in lijn met de verwachtingen die we hadden, met de planning en de begroting, en wat ons betreft geen enkele reden tot zorg. Het negatieve saldo wordt betaald uit het vermogen dat we beschikbaar hebben.

Graag wil ik nu nog een aantal onderwerpen met u bespreken die in een recent overleg met de financiële commissie aan de orde zijn gekomen. Een eerste punt is dat we hebben besloten afscheid te nemen van een van de vermogensbeheerders. Na een aantal jaar te hebben gekeken naar de performance leek het ons beter op zoek te gaan naar een andere beheerder en dat is ABNAMRO geworden. We doen hier verder verslag over in het jaarverslag 2025.

Onze portefeuille heeft in de afgelopen maanden een paar keer een flink pak slaag gekregen. Dit is spannend en onrustig voor een penningmeester die voor een eerste jaar in charge is. Het bestuur staat er zo in dat je vooral niet in paniek moet raken, en op basis van de cijfers van gister kan ik u zeggen dat we nu ongeveer 2% onder het niveau zitten van 1 januari 2025.

Een volgend punt dat ik met u wil delen is dat we bezig zijn onze organisatie nog verder te versterken. We zijn bijna rond met het aantrekken van nog een nieuwe medewerker voor het secretariaat, die we hard nodig hebben als we kijken naar alle activiteiten die op ons afkomen.

Tenslotte wil ik u zeggen dat ik ongelooflijk geniet van de financiële commissie. Wat een voorrecht om met drie prachtige mensen aan tafel te mogen zitten, namelijk Ada van der Veer, Lex Hoogduin en Wietze Reehoorn, deskundige mensen met een enorme toewijding die mij behoorlijk scherp houden.

Hierbij wil ik het graag bij laten. Dank voor uw aandacht.

*De penningmeester geeft het woord terug aan **de voorzitter**.*

De voorzitter bedankt de penningmeester voor zijn toelichting en voor al het belangrijke financiële werk dat hij verzet.

Goedkeuring van het jaarverslag 2024, incl. de jaarrekening

De voorzitter vraagt om goedkeuring van het jaarverslag en de jaarrekening 2024.

Het jaarverslag en de jaarrekening worden goedgekeurd en er wordt décharge verleend aan het bestuur en met name aan de penningmeester voor het gevoerde beleid.

Samenstelling bestuur en commissies

Op de stoelen ligt een overzicht met de namen van de leden van het bestuur en van de verschillende commissies: de financiële commissie, de adviescommissies benoemingen en de archiefcommissie.

De voorzitter benoemt de voorgestelde wijzigingen in de samenstelling van het bestuur en de commissies:

In het bestuur wordt ondervoorzitter Henk de Jong voorgedragen voor een tweede termijn. In de financiële commissie staat Lex Hoogduin op de rol voor een tweede termijn. Voor de adviescommissies benoemingen is een aantal wijzigingen voorzien. In de commissie wetenschappelijke leden alfa/gamma zal Marieke de Goede, hier vandaag aanwezig, de plek overnemen van Corien Prins. In de commissie maatschappelijke leden overheid en non-profit organisaties stellen wij voor dat Bernt Schneiders wordt opgevolgd door Inge Brakman. Vanuit het bestuur zal Henk de Jong met ingang van dit jaar de commissie maatschappelijke leden overheid en non-profit organisaties gaan voorzitten en zal Inge Bryan het voorzitterschap van de commissie maatschappelijke leden ondernemingen en vrije beroepen op zich gaan nemen. Dit leek ons een goede wisseling van verantwoordelijkheden binnen het bestuur. De archiefcommissie zet haar werkzaamheden voort in haar huidige samenstelling.

Goedkeuring van de samenstelling van het bestuur, de adviescommissies benoemingen, de financiële commissie en de archiefcommissie

De voorgestelde samenstelling van het bestuur en de verschillende commissies wordt goedgekeurd.

De voorzitter bedankt de aftredende leden van de commissies en heet de nieuwe leden welkom.

De samenstelling van bestuur en commissies is met ingang van vandaag als volgt:

Financiële commissie

o.l.v. D.F. (Didier) Maclaine Pont MBA
Prof. dr. L.H. (Lex) Hoogduin
Mr. W. (Wietze) Reehoorn
A.P.M. (Ada) van der Veer-Vergeer

Adviescommissie benoemingen wetenschappelijk leden alfa/gamma

o.l.v. prof. dr. W.B. (Wim) Drees
Prof. dr. M. (Marieke) de Goede
Prof. dr. P. (Peter) Hagoort

Adviescommissie benoemingen wetenschappelijke leden bèta/medisch

o.l.v. prof. dr. A.P. (Ad) IJzerman
Prof. dr. J.N. (Joost) Kok
Prof. dr. C. (Cisca) Wijmenga

Adviescommissie benoemingen maatschappelijke leden overheid en non-profit organisaties

o.l.v. drs. H. (Henk) de Jong
Mr. B.B. (Bernt) Schneiders
Mr. S.M. (Susi) Zijderveld
Drs. J.C. (Joris) Luyendijk

Adviescommissie benoemingen maatschappelijke leden ondernemingen en vrije beroepen

o.l.v. drs. I.C. (Inge) Bryan
Drs. T.B. (Tom) van Aken
Mr. B.L.J.M. (Boudewijn) Beerkens
Drs. M.L. (Marlies) van Wijhe

Adviescommissie benoemingen maatschappelijke leden Kennemerland

o.l.v. mr. drs. P.P.M. (Paul) Nielen

Drs. T.B. (Tom) van Aken

Mr. B.B. (Bernt) Schneiders

Archiefcommissie

o.l.v. prof. mr. A. (Arend) Soeteman

Prof. dr. F.A. (Frits) Berends

Prof. dr. J.W. (Jan Willem) Gunning

Mr. dr. drs. J.C. (Arine) van der Lely-van der Steur

Jkvr. mr. P. (Pauline) van Lennep

Dr. J. (Jan) Spoelder

Rondvraag

Er zijn geen vragen.

Als afsluiting wordt de nieuwe promovideo van de KHMW getoond, waarna de voorzitter de vergadering sluit en aanwezigen uitnodigt voor de theepauze.

Haarlemse Voordracht

Na de theepauze kondigt de voorzitter de Haarlemse Voordracht aan.

*De Haarlemse Voordracht, getiteld 'Causality from Tinbergen to now: Choice vs. Chance', wordt dit jaar gehouden door **prof. dr. G.W. (Guido) Imbens**, hoogleraar economie aan Stanford University, buitenlands lid van de KHMW en winnaar van de Nobelprijs voor Economie in 2021 (samen met Joshua Angrist en David Card) voor zijn onderzoek naar het gebruik van natuurlijke experimenten om causale verbanden uit te leggen,*

Het is de bedoeling de lezing uit te geven als deel LXXXIV in de reeks Haarlemse Voordrachten.